

Postavitev strežnika

(Vodnik za namestitev operacijskega sistema Linux in dodatkov)

Raziskovalna naloga

Mentor: Borut Slemenšek, univ. dipl. inž. Avtor: Rok Risman, GL-4.f

Celje, marec 2005

Kazalo

1	Pov	zetek	
2	Uvo	od	
3	Kał	co?	
4	Kaj	Linux sploh je?	5
5	Nar	nestitev operacijskega sistema	6
	5.1	Prvi korak	6
	5.2	Drugi korak	
	5.3	Tretji korak – priprava omrežja	
	5.4	Četrti korak – nadgradnja paketov in jedra	
6	Usr	nerjanje prometa	
7	Nar	nestitev spletnega strežnika	
8	Nek	kaj Unix ukazov in nasvetov	
9	Zak	ljuček	
10) K	Kazalo slik	
11	, N	/iri in literatura	

1 Povzetek

V tej raziskovalni nalogi sem opisal postopek namestitve operacijskega sistema Linux in spletnega strežnika Apache, ki sta danes zelo razširjena programa, predvsem pri izdelavi strežnikov.

Ugotovil sem, da je takšen strežnik možno uporabljati tudi kot usmerjevalnik. Pri tem lahko dosti denarja prihranimo, saj lahko takšen računalnik, ki je uporabljen za naš strežnik, sestavljajo stare komponente, ki so v današnjih računalnikih skoraj neuporabne. Z oddajo prostora za spletno stran pa lahko tudi kaj zaslužimo.

2 Uvod

Pred vami je raziskovalna naloga, ki je poleg mature namenjena vsem, ki imajo širokopasovni dostop do interneta (tj. dsl, kabel, ...) in več računalnikov, s katerimi bi želeli dostopati do storitev interneta. To je sicer mogoče narediti na več načinov, ki se pa od tipa povezave lahko razlikujejo.

Stikalo (SWITCH)

Swicth oziroma stikalo je eden izmed cenejših načinov, vendar ga lahko uporabimo le če do interneta dostopamo preko adsl-a z dinamičnim IP naslovom in če nam ponudnik internetnih storitev dovoli več povezav preko enega uporabniškega imena in gesla.

Usmerjevalnik (ROUTER)

Skoraj najbolj uporaben in razširjen način delitve širokopasovne povezave lahko rešimo s ti. routerjem oziroma usmerjevalnikom. Uporaben je pri obeh trenutno najbolj razširjenih širokopasovnih dostopih v Sloveniji – to sta ADSL in kabelski dostop. Problem lahko nastani pri izbiri usmerjevalnika, saj so dobri usmerjevalniki dragi, pri usmerjevalnikih cenejših razredov pa lahko ob uporabi peer-to-peer programov povezava postane nestabilna.

Za to seminarsko nalogo sem se predvsem odločil zato, ker sem se tudi sam moral soočiti s problemom kako bi lahko najceneje v medmrežje priključil več računalnikov hkrati. Z leti so se mi doma nabirale stare in v današnjih računalnikih skoraj neuporabne komponente, zato sem se odločil sestaviti računalnik, ki ga bom uporabil za usmerjanje prometa in za osebni strežnik.

3 Kako?

Računalnik oziroma strežnik (router) sestavlja Celeronov 333 megaherčni procesor, 112 MB rama, trdi disk FUJITSU MPB3043ATU E s 4 GB prostora. Vgrajena je tudi grafična kartica S3 Inc. ViRGE/DX, ki je pa za ta strežnik skoraj nepomembna. Za omrežno povezavo sta uporabljeni dve Compex RL100-ATX 10/100 omrežni kartici, ter ena Level-One 10/100 Realtek omrežna kartica.

Operacijski sistem, ki sem ga uporabil, se imenuje Linux. Če sem bolj natančen je to Slackware distribucija. Linux sem uporabil zato, ker je hiter, ne zasede veliko prostora, je brezplačen in dostopen vsakomur.

4 Kaj Linux sploh je?

Linux je operacijski sistem iz družine Unixov. Leta 1991 ga je zasnoval študent helsinške univerze Linus Torvalds. Uporablja, spreminja in dograjuje ga lahko vsakdo. Avtorsko je zaščiten z GNU določili (General Public Licence).

Najprej je bil razvit za osebne računalnike z Intel procesorji X86, kasneje so nastale različice za druge platforme, kot so Digital Alpha, Motorola 68X, Sparc, ...

Prvotno so ga uporabljali v akademskih krogih, ker je bila za navadnega uporabnika namestitev na računalnik zahtevna. Prvo uporabno orodje za nameščanje je razvil Patrick Volkerding in ga imenoval Slackware. To je javna in brezplačna distribucija Linux-a. To osnovo uporabljajo za tržne paketa Morse Telecom, RedHet, InfoMagic, Walnut Creek... Nameščanje je lahko preko medmrežja (brezplačno) ali hitrejše z zgoščenke.

Linux ima tudi okna X-windows, okenske aplikacije za uporabo medmrežja (E-mail, Netscape brskalnik,..) in okenske pisarniške pakete (Slovenski Open Office, WordPerfect for Linux, ...).

Linux ni v javni lasti, niti ni »program na pokušino« (shareware). Linux spada med prosto programje (freeware). Kopije prostega programa lahko delite naokoli, vendar pod pogojem, da priložite tudi izvorno kodo, oziroma da je izvorna koda tudi dosegljiva. Če ste prosti program dodelali ali spreminjali, ste zakonsko obvezani, da tudi dodelave in spremembe napravite dostopne pod enakimi pogoji

5 Namestitev operacijskega sistema

Slackware Linux

Slackware distribucija je dobra in dokaj preprosta, vendar bi znala čistim začetnikom delati težave.

To distribucijo lahko brezplačno prenesemo s spletne strani - www.slackware.com.

Najnovejša verzija je 10.1.

5.1 Prvi korak

Nastavimo pri nastavitvah v biosu CD-ROM kot prvo zagonsko napravo. Nato vstavimo cd in naloži se nam naslednji meni:

```
ISOLINUX 2.06 2003-08-22 Copyright (C) 1994-2003 H. Peter Anvin
Welcome to Slackware version 9.1 (Linux kernel 2.4.22)!
If you need to pass extra parameters to the kernel, enter them at the prompt
below after the name of the kernel to boot (scsi.s etc). NOTE: In most cases
the kernel will detect your hardware, and parameters are not needed.
Here are some examples (and more can be found in the BOOTING file):
    hdx=cyls,heads,sects,wpcom,irq (needed in rare cases where probing fails)
  hdx=cdrom (force detection of an IDE/ATAPI CD-ROM drive) where hdx can be
nr
any of hda through hdh.
In a pinch, you can boot your system from here with a command like:
For example, if the Linux system were on /dev/hda1.
boot: bare.i root=/dev/hda1 noinitrd ro
This prompt is just for entering extra parameters. If you don't need to enter any parameters, hit ENTER to boot the default kernel "bare.i" or press [F2]
for a listing of more kernel choices.
boot:
```


Izbiramo lahko med različnimi jedri. Ker boste verjetno za strežnik potrebovali privzeto jedro lahko tukaj nadaljujete kar s pritiskom na tipko ENTER. Sledi izbor »mape« tipkovnice, kjer nastavimo slovensko tipkovnico. Nato sledi ustvarjanje particij. Začetnike je treba opozoriti, da Linux uporablja drugačne particije kot Microsoftov Windows operacijski sistem.

Particije bomo ustvarili s programom cfdisk:

		cfd	isk 2.12		
He	Si: ads: 128	Disk Dr ze: 2147483 Sectors pe	ive: /dev/hd 648 bytes, 2 r Track: 63	la 2147 MB Cylinders: 520	
Nаме	Flags	Part Type	FS Type	[Label]	Size (MB)
hda1 hda2	Boot	Primary Primary	Linux Linux swap		1899.24 247.73
[Bootable] [Ouit]	[Delete [Tupe] [Help] [Units] [Maximiz] [Write	e] [Print]]	
	W Toggle bo	rote partit otable flag	ion table to of the curr) disk ent partition_	

Slika 2: cfdisk - kreiranje particij

Dovolj sta 2 particiji: Linux in Linux swap.

5.2 Drugi korak

Nadaljujemo z ukazom setup.

HRTP	Read the Slackware Setur HELP file
KEYMAP	Remap your keyboard if you're not using a US one
ADDSWAP	Set up your swap partition(s)
TARGET	Set up your target partitions
SOURCE	Select source media
SMERCT	Select categories of software to install
INSTALL	Install selected software
CUNFIGURE	Reconfigure your Linux system
EXIT	Exit Slackware Linux Setup
EXIT	Exit Slackware Linux Setup

Slika 3: setup

Sledijo koraki:

ADDSWAP – aktiviramo swap particijo nato izberemo in formatiramo inštalacijsko particijo. Uporabili bomo **reiserfs** datotečni sistem.

Zakaj reiserfs?

Reiserfs je tako imenovan 'journaling' datotečni sistem, kar pomeni, da se na disk najprej napišejo načrtovane spremembe šele nato pa se izvršijo. S to tehnologijo je povišana zanesljivost, saj se vam datotečni sistem pod nobenim pogojem ne more nikoli zares sesuti (v teoriji). Prvi izbor paketov: Base Linux System, Various applications that don't need X, Program developement, System Libraries, Networking, Tcl/Tk script languages.

Slika 4: Izbiranje načina namestitve

Za začetnike priporočam newbie način.

Z izborom posameznih paketov se nisem ukvarjal kaj preveč, saj je paketov veliko in za »profesionalno« oziroma optimalno inštalacijo odličitev prepuščam vam, zato sem tudi predlagal newbie način, saj nam pri njem za vsak paket posebej prikaže opis in nas vpraša če ga želimo namestiti

Slika 5: Nameščanje

Ko se namestijo vsi paketi moramo namestiti še jedro, ki se nahaja na CDju.

i you ha ou can s ostallab	ve a SCSI controller, choose a kernel that supports that upport your CD-ROM drive and network card later with le kernel modules.
	/cdrom/kernels/adaptec.s/bzImage
	/cdrom/kernels/ataraid,i/bzImage
	/cdrom/kernels/bare.i/bzImage
	/cdrom/kernels/bareacpi.i/bzlmage
	/curom/kernels/ibmmca.s/bzimage
	/cdrom/kernels/lowmen_i/zlware
	<pre>/cdrom/kernels/old_cd.i/bzImage (+)</pre>

Slika 6: Izbira jedra

Setup nas po izbiri jedra vpraša če želimo ustvariti zagonsko disketo. Jaz zagonske diskete nisem potreboval, zato sem tukaj izbral opcijo »skip« - preskoči.

Konfiguracija modema

link pointing to the ca representing your defau	llout device (ttyS0, ttyS1, ttyS2, ttyS3) lt modem. You can change this link later
PCI card, it will proba	bly use /dev/ttyS4 or higher. Please
select the callout devi modem:	ce which you would like to use for your
no modem	do not set a /dev/modem link
/dev/ttuS0	(COM1: under DOS)
/dev/ttyS1	(COM2: under DOS)
/dev/ttyS2	(COM3: under DOS)
/dev/ttyS3	(COM4: under DOS)
/dev/ttyS4	PCI modem
/dev/ttyS5	PCI modem
/dev/ttyS6	PCI modem
/dev/ttyS7	PCI modem
↓(+)	
	20 and a

Slika 7: Izbira modema

Ker predvidevam, da imate širokopasovni dostop do interneta, za katerega je potrebna omrežna kartica, lahko tukaj izberemo kar opcijo »no modem«.

The Linux kernel of that can be plugge of hardware includ laptops. The hoty to discover and en PCI sound cards. is usually a good hotplugging with of system instability related to hotplug passing the "nohor Yetc/rc.d/rc.hotp or try to figure of you can add them	ises the hotplug ed into a runnin le USB devices, plug subsystem c nable a wide var To activate the idea), say YES certain hardware y. If you notic g, you can skip tplug" option to lug non-executab out which kernel to /etc/hotplug/	subsystem to g machine. Ex or Cardbus dev an also be act iety of other hotplug subsy here. Note th can possibly e problems tha hotplugging at the kernel, c le to avoid lo modules cause blacklist.	activate hardware amples of this kin vices used with ivated at boot tim hardware, such as ostem at boot (this hat using lead to crashes or it you think may be boot time by or you can make bading it at boot, the problems so
	< Yes >	< No >	

Slika 8: Prepoznavanje strojne opreme ob zagonu

Če hočemo, da bo naš operacijski sistem prepoznal naprave (omrežne kartice, ipd.) ob zagonu moramo tukaj izbrati opcijo »Yes« - DA.

Sledi nameščanje zagonskega nalagalnika. Za to bomo uporabili Lilo (Linux Loader) - upravljalnik zagona (boot manager), ki se pogosto uporablja na sistemih GNU/Linux.

installa	tion which	tries to au	atomatically set up LILO to boot
Linux (a	lso DOS/Win	ndows if fou	and). For more advanced users,
the expe	rt option o	offers more	control over the installation
process.	Since LII	LO does not	work in all cases (and can damage
partitio	ns if incon	crectly insta	talled), there's the third (safe)
option,	which is to	o skip insta	alling LILO for now. You can
always i	nstall it	later with 1	the 'liloconfig' command. Which
option м	ould you l	ike?	
	<mark>simple</mark>	Try to ins	stall LILO automatically
	expert	Use expert	t lilo.conf setup menu
	skip	Do not ins	stall LILO
		<u>(08)</u>	(Pancel)

Slika 9: Lilo (nameščanje)

Izberemo lahko kar opcijo »simple«. Dodatnih parametrov nam kasneje ni potrebno nastavljati. Lilo sem namestil kar v MBR.

Konfiguracija omrežja

Hostname:	router	
Domain name:	router	
IP address:	127.0.0.1	
Netmask:	255.255.255.0	

Slika 10: Konfiguracija omrežja

Nastavimo potrebne parametre, ki jih lahko kasneje tudi spremenimo.

Nastaviti moramo še časovni pas in root geslo, potem je pa namestitev končana.

ELP	Read the Slackware Setup HELP file
EYMAP	Remap your keyboard if you're not using a US one
DDSWHP	Set up your swap partition(s)
HRUEI	Set up your target partitions
IUUKLE Diret	Select source meula
NSTOLI	Install selected software to install
ONFIGURE	Reconfigure your Linux sustem
YIT	Fyit Slackuaro Linux Sotun
	CUR > CLancel>
an of Sla	skuska Linuv is soumlate
un ur sta	ckware Linux is complete.

Slika 11: Konec nameščanja

5.3 Tretji korak – priprava omrežja

Ker je Linux zaznal oziroma naložil gonilnike (module) za omrežne kartice ob zagonu je vzpostavitev povezave enostavna. Če imamo adsl dostop povezavo nastavimo z ukazom adsl-setup. IP-je omrežnim karticam pa nastavimo z ukazom ifconfig eth* ip (up/down – omogočimo oziroma onemogočimo omrežno napravo).

Omogočiti moramo še skupno rabo internetne povezave. To izvedemo z naslednjimi ukazi:

iptables --table nat --append POSTROUTING --out-interface ppp0 -j MASQUERADE iptables --append FORWARD --in-interface eth* -j ACCEPT

```
eth2 Link encap:Ethernet HWaddr 00:80:48:B5:0F:18

inet addr:10.0.0.1 Bcast:10.255.255.255 Mask:255.0.0.0

inet6 addr: fe80::280:48ff:feb5:f18/64 Scope:Link

UP BROADCAST RUNNING MULTICAST MTU:1500 Metric:1

RX packets:13323405 errors:1 dropped:0 overruns:0 frame:0

TX packets:14223765 errors:1 dropped:0 overruns:1 carrier:0

collisions:0 txqueuelen:1000

RX bytes:1254222408 (1196.1 Mb) TX bytes:4204070309 (4009.3 Mb)

Interrupt:11 Base address:0x4000
```

Slika 12: Prikaz konfiguracije omrežne kartice v Linuxu

nosti	?
dejno, če vaše omrežje podpira to rbnika omrežja za ustrezne IP	
10 . 0 . 1 . 2	
255 . 255 . 255 . 0	
10.0.1.1	
žnikov:	
193 . 2 . 1 . 72	
<u>D</u> odatno	
V redu Pre	ekliči
	nosti dejno, če vaše omrežje podpira to rbnika omrežja za ustrezne IP 10 0 1 2 255 255 0 1 1 10 0 1 1 1 10 0 1 1 1 10 0 1 1 1 19 strežnika 2 1 72 193 2 1 72 2 1 193 2 1 . 72 Dodatno

Slika 13: TCP/IP nastavitve na delovni postaji (Windows XP)

Od tukaj naprej lahko do našega strežnika, če smo nanj namestili sshd (secure shell daemon), dostopamo preko ssh protokola. To lahko storimo s programom, ki se imenuje Putty.

Nahaja se na naslovu http://www.chiark.greenend.org.uk/~sgtatham/putty/download.html.

Opozorilo: Namesto * vpišemo številko - npr eth0,eth1,...

5.4 Četrti korak – nadgradnja paketov in jedra

Ta del je še posebej pomemben če bomo na naš strežnik namestili spletni strežnik, ftp strežnik ali kaj podobnega. Za nadgradnjo moramo biti prijavljeni kot root.

Najlažji način nadgradnje paketov je preko slapt-get sistema, ki ga lahko brezplačno dobimo na <u>http://software.jaos.org/#slapt-get</u>.

Na disk ga prenesemo in namestimo z ukazom wget http://software.jaos.org/slackpacks/x.x/slapt-get-*.*.*i-i386-1.tgz installpkg slapt-get-*.*.*i-i386-1.tgz Nastavitve lahko spremenimo v konfiguracijski datoteki slapt-getrc ki se nahaja v /etc/slapt-get.

Naslednji korak je prenos informacij o paketi. To storimo z ukazom slapt-get –update nato pa nadgradimo operacijski sistem s slapt-get --dist-upgrade. Pozorni moramo biti na seznam virov, ki se nahaja v konfigiracijski datoteki. Sam sem imel nekaj težav pri paketih, saj paketi, ki so namenjeni novejši izdaji, niso delovali pravilno.

Več informacij o paketih lahko tudi najdemo na http://www.slackware.com/pb/.

Po uspešni nadgradnji se bomo lotili prevajanja jedra. Prenesemo ga iz <u>http://www.kernel.org/pub/linux/</u>. Ukazi so naslednji:

wget http://www.kernel.org/pub/linux/kernel/v2.x/linux-2.4.**.tar.bz2

- po končanem prenosu je treba jedro odpakirati: tar jxvf linux-2.4.**.tar.bz2 -C /usr/src
- pomaknemo se v direktorij /usr/src: cd /usr/src
- naredimo bljižnico (ta korak ni potreben): ln -sf linux-2.4.** linux
- se pomaknemo v direktorij cd linux

Jaz sem jedro nato popravil z grsecurity popravki, ki jih je možno dobiti na naslovu <u>http://www.grsecurity.net/download.php</u>.

- »patchanje« jedra patch –p1 < grsecurity-*-*-*.patch
- skopiramo trenutne nastavitve cp /boot/config-2.4.** .config
- če hočemo zgraditi jedro po svoje lahko nastavitve spreminjamo z ukazom make menuconfig
- če želimo uporabiti nastavitve obstoječega delujočega jedra to storimo z make oldconfig

Pri tej možnosti nas bo sistem tudi povprašal, če želimo vključiti nove možnosti (module), ki so na voljo v novejši verziji jedra.

• grsec nastavitve

Tukaj lahko izbiramo med tremi stopnjami varnosti 'low', 'medium' ali 'high' in 'customize'. Za začetnike je najbolj primeren 'medium'.

- ko smo končali s konfiguracijo shranimo nastavitve in pričnemo s prevajanjem make dep make clean make bzImage make modules make modules_install
- če pride do kakšne napake izvršite naslednje ukaze mv .config ~ make mrproper mv ~/.config . make oldconfig ali make menuconfig
- ko se je jedro uspešno prevedlo ga je treba kopirati v /boot mapo (particijo) cp /usr/src/linux/arch/i386/boot/bzImage /boot/kernel-*.*.*

Priporočeno je, da kopiramo tudi nastavitve: cp /usr/src/linux/.config /boot/config-*.*.*

• urediti moramo le še konfiguracijo zagonskega nalagalnika

Z urejevalnikom tekstovnih datotek (vi,joe,pico,nano,...) uredimo /etc/lilo.conf

image=/boot/kernel-x.x.x (pot do jedra)
label=Linux -grsec
read-only
restricted
alias=1

- ne pozabite pognati še lilo ukaza lilo
- preostane le še reboot, potem pa seveda uname –a

Opozorilo: namesto * vpišite verzijo

6 Usmerjanje prometa

Kot sem že prej dejal, bo ta strežnik namenjen tudi za usmerjanje prometa. Nanj sem poleg adsl-a priključil še dva računalnika in omogočil skupno rabo internetne povezave. Brskanje po spletu, branje elektronske pošte, IRC in ostale podobne zadeve delujejo kar tako, medtem ko je pa za kakšne bolj zahtevne aplikacije potrebno ti. »forwardanje« portov. To potrebujemo večinoma za peer-to-peer programe, spletne strežnike ali ftp strežnike, če se le-ti nahajajo v našem notranjem omrežju.

Promet bomo usmerjali z iptables.

Primer kako sem to storil jaz:

iptables -A INPUT -p tcp --dport 9990 -j ACCEPT iptables -A OUTPUT -p tcp --sport 9990 -j ACCEPT iptables -t nat -A PREROUTING -d \$ppp0 -p tcp --dport 9990 -j DNAT --to \$eth2:9990 iptables -t nat -A POSTROUTING -s \$eth2 -p tcp --sport 9990 -j SNAT --to \$ppp0:9990

\$ppp0 je zunanji IP naslov (tj. IP, ki mi ga je dodelil SiOL), \$eth2 je IP notranjega omrežja (npr. 10.0.1.2).

Portov posebej nisem zapiral, saj nisem opazil nobene potrebe po tem. Drugače pa je to možno storiti tudi z iptables.

Več informacij lahko pridobite z ukazom man iptables ali pa na naslovu <u>http://www.linuxguruz.com/iptables/howto/maniptables.html</u>.

7 Namestitev spletnega strežnika

Če smo Apache in php namestili skupaj s sistemom (ali pa ga namestimo kasneje z namestitvenih CDjev), je stvar dokaj preprosta. Najprej moramo urediti httpd.conf, ki ga najdemo v direktoriju /etc/apache. V konzolo vpisemo ukaz pico /etc/apache/httpd.conf (namesto urejevalnika pico lahko uporabimo drugega, npr. nano,vi,joe,...).

Slika 14: Spreminjanje nastavitev

Konfiguracija je razdeljena na tri sekcije. V prvi sekciji nam za domačo uporabo ni potrebno spreminjati nastavitev. Lotimo se druge sekcije, kjer lahko spremenimo:

- Port na katerem bo naš spletni strežnik dostopen (glej sliko 14).
- Nekaj vrstic nižje se nahaja naslednja, sicer ne kaj dosti pomembna nastavitev –
 ServerAdmin sem napisemo svoj e-poštni naslov ServerAdmin admin@domena.net.
- Naslednja nastavitev je ime strežnika. Tukaj je pomembno, da vpišemo pravilno domeno ali IP naslov.

Npr:

ServerName www.maturantski.info

• Pomembna je naslednja nastavitev, kjer bomo določili mapo v kateri bodo shranjene spletne strani.

DocumentRoot "/var/www"

 Vse kar se nahaja med <Directory "/var/www"> in </Directory> so varnostne in ostale nastavitve. Tukaj bomo v vrstici Options Indexes FollowSymLinks MultiViews odstranili argument Indexes. Ta argument služi temu, da strežnik izpiše seznam datotek, ki se nahajajo v mapi, če indeksne strani ni našel.

Če želimo, da bodo do strežnika lahko dostopali samo nekateri IP-ji to storimo z Order allow,deny

Allow from 193.77.0.0/16

Tukaj nastavimo tudi privzeto kodiranje AddDefaultCharset windows-1250.

- V vrstici z DirectoryIndex index.html dodamo še index.php.
- V tretji sekciji ne bomo ničesar spreminjali, zato moramo samo še poiskati vrstico z #Include /etc/apache/mod_php.conf in odstraniti '#'.
- Osnovne nastavitve strežnika so tako končane. Shranimo nastavitveno datoteko in zaženemo strežnik z ukazom apachectl start.

Slika 15: Nastavljanje Apache strežnika je bilo uspešno

Končano

8	Nekaj	Unix	ukazov	in	nasvetov
---	-------	------	--------	----	----------

ls	izpiše imena datotek v seznamu datotek
cd	spremeni tekoči seznam datotek
logout	prekine interaktivni proces
mkdir	kreira novo mapo
rmdir	izbriše mapo
rm	izbriše datoteko
man	prikaže opis za posamezni ukaz in prikaže
	seznam vseh, ukazov (help)
write	pošljemo sporočilo na zaslon uporabnika
pico	preprost urejevalnik besedila
telnet (ip)	povezava na medmrežni strežnik
ftp (ip)	povezava na ftp strežnik
lynx	tekstovni www brskalnik
passwd	spremeni geslo uporabnika
chfn	spremeni ime uporabnika (»real name«, ki ga
	pokaže ukaz finger)
chsh	spremeni lupino – shell, v kateri je prijavljen
	uporabnik
grep	išče niz v datoteki
who	prikaže seznam uporabnikov, ki so trenutno
	prijavljeni v sistem
finger	prikaže podatke o uporabniku
df	
	prikaže velikost praznega prostora na disku
chmod	prikaže velikost praznega prostora na disku spremeni atribute datoteke
chmod make	prikaže velikost praznega prostora na disku spremeni atribute datoteke prevede izvorno kodo
chmod make gcc (datoteka)	prikaže velikost praznega prostora na disku spremeni atribute datoteke prevede izvorno kodo prevede C izvorno kodo
chmod make gcc (datoteka) gzip	prikaže velikost praznega prostora na disku spremeni atribute datoteke prevede izvorno kodo prevede C izvorno kodo stiskanje datotek
chmod make gcc (datoteka) gzip tar	prikaže velikost praznega prostora na disku spremeni atribute datoteke prevede izvorno kodo prevede C izvorno kodo stiskanje datotek arhiviranje datotek
chmod make gcc (datoteka) gzip tar cat (datoteka)	prikaže velikost praznega prostora na disku spremeni atribute datoteke prevede izvorno kodo prevede C izvorno kodo stiskanje datotek arhiviranje datotek izpiše vsebino datoteke na zaslon
chmod make gcc (datoteka) gzip tar cat (datoteka) adduser	prikaže velikost praznega prostora na disku spremeni atribute datoteke prevede izvorno kodo prevede C izvorno kodo stiskanje datotek arhiviranje datotek izpiše vsebino datoteke na zaslon administrator doda novega uporabnika
chmod make gcc (datoteka) gzip tar cat (datoteka) adduser kill (pid)	prikaže velikost praznega prostora na disku spremeni atribute datoteke prevede izvorno kodo prevede C izvorno kodo stiskanje datotek arhiviranje datotek izpiše vsebino datoteke na zaslon administrator doda novega uporabnika prekine proces

Nasvet:

Če sistem začne delovati počasi, če se pojavijo čudne mape z imeni "..., \$,@dfgf....?", če opazimo čudne procese ali odprte porte so to sindromi vdora. V takšnem primeru vam priporočam da vaš sistem pregledate s programi kot so chkrootkit (dostopen na naslovu http://www.chkrootkit.org/) ali rkhunter (http://www.rootkit.nl/projects/rootkit_hunter.html).

9 Zaključek

Namestitev operacijskega sistema Linux in spletnega strežnika Apache je bila uspešna. Kot rezultat smo dobili delujoč osebni strežnik, ki ga je možno uporabiti kot usmerjevalnik, nanj pa lahko namestimo tudi programe za ostale storitve – spletni strežnik, ftp strežnik, domenski strežnik, ipd.

Če imamo v našem strežniku dovolj velik disk in če imamo dovolj hitro povezavo lahko začnemo oddajati prostor za spletne strani in pri tem še kaj zaslužimo.

10 Kazalo slik

Slika 1: Prvi stik z Linuxom	6
Slika 2: cfdisk - kreiranje particij	7
Slika 3: setup	8
Slika 4: Izbiranje načina namestitve	9
Slika 5: Nameščanje	9
Slika 6: Izbira jedra	. 10
Slika 7: Izbira modema	. 11
Slika 8: Prepoznavanje strojne opreme ob zagonu	. 11
Slika 9: Lilo (nameščanje)	. 12
Slika 10: Konfiguracija omrežja	. 13
Slika 11: Konec nameščanja	. 13
Slika 12: Prikaz konfiguracije omrežne kartice v Linuxu	. 14
Slika 13: TCP/IP nastavitve na delovni postaji (Windows XP)	. 14
Slika 14: Spreminjanje nastavitev	. 18
Slika 15: Nastavljanje Apache strežnika je bilo uspešno	. 19

11 Viri in literatura

Monografije

- Fajdiga, G.: Kako v Linuxu?, Ljubljana, Pasadena, 2002,
- Straus, M.: Varnost šolskih omrežij : priročnik, Ljubljana, Arnes, 2002.

Spletne vsebine

- Slackware Linux. [medmrežje]. <u>http://www.slackware.com</u>
- Kernel. [medmrežje]. <u>http://www.kernel.org</u>
- PuTTy [medmrežje]. <u>http://www.chiark.greenend.org.uk/~sgtatham/putty/</u>
- Grsecurity [medmrežje]. <u>http://www.grsecurity.net/</u>
- Slo-Filesharing. Vodiči. [medmrežje]. http://www.slo-filesharing.com/vodici/index.php
- Slo-System. Članki. [medmrežje]. <u>http://www.slo-system.com/?show=articles</u>
- Slo-Tech. Forum. [medmrežje]. <u>http://www.slo-tech.com</u>